

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Előfizetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4

Selyemtenyésztés Nyitramegyében.

Egy, magában véve jeletéketlennek látszó, de nagy kihatásra hivatott, fontos közgazdasági ügyről a selyemtenyésztésről irt lelkes hangon jelentést a selyemtenyésztés országos felügyelője, Bezerédj Pál.

A jelentésnek, mely a földmivelésügyi miniszterhez intéztetett, Nyitramegyére vonatkozó adatai felett kár volna bővebb méltatás nélkül napirendre térni. Már maga az a buzgó ügyszertet, mely a jelentésnek minden sorából kiérzik, lekötő figyelmünket és kivívja méltányol elismerésünket. A kit egy hasznos életcélnek a fontos-sága annyira áthat, a ki a közjólét emelésének érdekeit annyira össze tudja forrasztani lelkének törekvéseivel, férfiúi munkásságának fáradaimaival, mint a hogy azt ezen közgazdasági ügykör országos felügyelőjénél látjuk és tapasztaljuk, az mindenesetre megérdemli, hogy törekvéseit a közvélemény figyelemre méltassa és elismeréssel honorálja.

Alaposan indokolják ezt a figyelmet és elismerést azok a számottevő eredmények is, melyeket a magyarországi selyemtenyésztés nem is egészen 25 esztendő alatt, 1880-tól a mult év végeig felmutathat. A míg 1880-ban 79 községben és pusztán 1,058 termelő mintegy 10,000 kg. gubót termelt és 22,125 koronát keresett, addig 1903-ban már 2,884 községben, illetőleg pusztán foglalkoznak a selyemtenyésztéssel, a termelők száma meghaladja a százezret, a kik jóval több, mint másfél millió klgr. gubót termelnek és 3.105,182 koronát keresnek.

Az országos selyemtenyésztésnek ezen örövendetes adataival távolról sem áll arányban az

az eredmény, melyet ezen a téren Nyitravármegye felmutathat, ámbár a fáradhatatlan vezetőség mindent elkövetett, hogy ezt a jövedelmező kereseti ágat a vármegyében meghonosítsa és meggyökereztesse. Keveselnünk kell mindenesetre a termelést, akár a termelő községek és családok számát. akár a termelt selyem mennyiségét és a termelők keresetét vesszük tekintetbe.

Csak éppen kezdetnek vehetjük azt, hogy ebben a nagy vármegyében mindössze 49 helyen foglalkoznak selyemtermeléssel, a termelők száma alig haladja meg a kétszázat, kiknek keresete 5000 koronára rüg. De ezek a szerény adatok is jelentékeny haladásról tanuskodnak, a termelésnek azon állapotával szemben, melyet az ujjá szervezett selyemtenyésztés első időszakának statisztikája feltüntet. Így 1881-ben még csak 3 községben üzték a tenyésztést, az ezzel foglalkozó 3 család 34 kgr. gubót termelt, melyért a beváltásnál 84 koronát kapott.

Ehez a kised kezdethez viszonyítva, a tenyésztésnek mai állapotát bizvást fejlődést ígérő haladásnak tarthatjuk, ha nem is sikerült még elérnünk azt a pontot, melyen a termelés a kezdetlegesség stádiumából kiemelkedve virágzó közkereseti ágga nővi ki magát. A termelés fejlesztésének utját szépen mutatja a vármegyének néhány községe, mint például Úrmény, a hol 1903-ban 35 tenyésztő 563 kgr. gubót termelt és 1080 koronát keresett. Ezen községben úgyszintén Vágújhelyen a mult évben gubóbevaltó állomások is létesültek, melyeknek forgalma úgy hisszük nagyobb lendületet ad az illető vidékek selyemtenyésztésének.

Ezen tanulságos adatok kapcsán az országos felügyelő azt is kiemeli, hogy Nyitramegyében a

selyemtenyésztés költségét még korántsem fedezi teljesen az elért eredmények gazdasági értéke. Ez még mindig nagyon alul marad azon az arányon, melynek a tenyésztés és a tenyésztési költség között létesülnie kell, ha azt akarjuk, hogy ez a kereseti ág azzal a gazdasági értékkel bírjon, mely azt nem csak a termelőkre, hanem az államra nézve is jövedelmezővé teszi.

Mindazonáltal az országos felügyelőség el van tökéltve lankadatlanul tovább folytatni a vármegyénkben megkezdett selyemtermelési akciót, mert reményli, hogy sikerül neki nagyobb mérvben kifejleszteni a szederfa ültetést, mely a produktív selyemtenyésztésnek első és főfeltétele. Ha ez sikerül, akkor tekintve azt, hogy Nyitra megyében a természet nyújtotta és a selyemtermelés érdekében felhasználható előnyök mind meg vannak, rövid idő alatt elérhetjük az ország legrégibb selyemtenyésztő vármegyének ezen a téren felmutatott eredményeit. Ez pedig a vármegye lakosságára nézve körülbelül egy millió korona évi keresetét jelentene.

Kiváló érdeke az ennélfogva a vármegyének, hogy a szederfaültetést úgy maga a vármegyei törvényhatóság, mint a községek is erélyesen felkarolják. Eddig ezen a téren vajmi kevés történt a törvényhatóság közutait jobbára másnemű fák szegélyezik, sőt, mint az országos felügyelőség panaszkodva említi, még az ujjab időben is a közutak mellé másfajta fákat ültetnek. Pedig törvény is intézkedik arról (1894: XII. 46 és 47) hogy a közutaknak, utcáknak és tereknek szederfakkal való beültetésére különös gond fordítassék.

A törvényhatóságnak a törvény intencióinak megvalósításában jó példával kellene elűljárn

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Szent Miklós és a pópa.

(Orosz legenda.)

Kis-Oroszországnak egy szegény falucsakájában élt egy fősvény pópa. Egyik reggelen, kinyitván templomának ajtaját, mikor a perselyben semmit sem talált, nagy haragra lobbant s felindulásában fogta a kulcsomót és szent Miklós képéhez dobta ezen szavakkal: — Hiábavaló vagy, nem gyógyítasz, nem hallgatod meg a könyörgőket, azért nem ad senki egy fillért sem! Nem szolgálok többé ilyen urnak, aki éhen hagyja veszni szolgáját. Isten veled!

Ezen káromló szavak után a ruháját egy zsákba gyümöszölte és elment.

Hová merre sietett? Maga sem tudta. Május hónapja volt épen, kellemes volt a gyaloglás. A fű illatozott, madárdal hangzott mindenfelé, pillangók szálltak virágról-virágra, a patakok pedig örövendve, hogy a tél jeges páncélatól megszabadultak, vigan csörgedeztek a friss füvel borított réten.

Egy kis erdő szélén pópánk egy őszhajú tiszteletet gerjesztő öreggel találkozott, aki megörnyedve lépdelt, s botjára támaszkodott. Isten hozott! — kiáltja az öreg — ha úgy tetszik, együtt utazhatunk. — Szent Miklós volt az agg.

— Szivesen, válaszolá a pópa.

De! felé, mikor a nap már nagyon melegen tüzött, elfáradtak és meg is éheztek. Leültek az út szélén egy fa árnyékában.

— Ime, itt van az eleség — mondja az öreg, ké pogácsát huzván ki oldalzsebéből.

— Nekem is van egy kis kenyérem — felelé a pópa, — de tartsuk meg ezt későbbre és együk meg előbb a te pogácsádat.

— Jól van — viszonzá az utitárs.

Eddézelték, beszélgettek. Közben azonban a pópa csodálkozva látja, hogy a pogácsa, melyből eszik, nem kisebbedik, sőt úgy tapasztalja, hogy e kis pogácsával akár egész életében táplálkozhatnék, anélkül, hogy elfogyana.

— Pogácsád — kiált csodálkozva a pópa — nem fogy és mégis elüzi az éhséget. Hol, mely péknél vásárolod?

— Ah! . . . az az én titkom — felelé az öreg és visszacsusztatja oldalzsebébe a pogácsákat.

— Mily boldog lennék — sóhajtá a pópa, — ha e pogácsák enyémeik lennének! — Es irigy szemeket meresztett társa felé!

Evés után az öreg elnyújtzkodott a friss fűben és elaludt. A pópa szintén úgy tett, mintha aludnék, de csakhamar társához hajolt, kivette zsebéből a pogácsákat és újra enni kezdett. Alig tette azonban szájába, a pogácsák elolvadtak.

— Hol van a pogácsám — kérdé rémült arccal az öreg, mikor felebredvén, megtapogatta üres zsebeit. — Te etted meg pópa? — „En? téged meglopni! verjen meg az ég!” kiáltott felháborodva.

— Jól van, hiszek neked — viszonzá a öreg és tovább indultak.

Több órai gyaloglás után, estefelé ismeretlen tájakra értek. Egy domb tetejéről a leáldozó nap fényében falakat és tornyokat pillantottak meg, melyek mint az arany gömbök, ragyogtak a nap fénylő sugaraiban. Oda siettek és csakhamar egy nagy térre jutottak, melynek közepén gyönyörű királyi palotának látszó kastély állott, az embekek óriási tömegétől körülveve. Azonban ahelyett, hogy örömriválás hallatszott volna, a tömeg néma volt és szomorú.

— Mi történik itt? — kérdi az öreg.

— A királykisasszony haldoklik — volt a válasz.

— Atyja, a király kihirdette, hogy vagyonának felet adja annak, aki meggyógyítja.

— Adjuk ki magunkat orvosoknak — sugta az öreg a pópa fülebe — gazdagok leszünk. A pópa szemei a gazdagság hallatára úgy ragyogtak, mint két udonat új rubel, és követte társát a palota kapuja felé.

— Beszélni akarunk a királlyal — szólt az öreg. — Kik vagytok? — kérdi az őrség tisztje.

— Orvosok vagyunk.

— Lépjetek be; bizonyára maga az Isten küldött benneteket.

Aranytól ragyogó szobába vezette őket, ahol magas méltóságok és kamarások várakoztak. Csakhamar kinyitl az oldalajtó és belépett maga a király, sápadtan, megörnyedve, királyi arcan az apai fájdalom kifejezésével.

ezenkívül szabályrendelettel kellene köteleznie a községeket, hogy a községeket szederfa eseménnyel fásítsák be. Ezzel míg egyrészt a selyemtenyészés érdekeinek tenne igen hasznos szolgálatot a törvényhatóság, addig másrészt a közutak és köztér befásítását is olcsóvá tenné, mert az országos felügyelőség ingyen adja a törvényhatóságoknak és a községeknek a kiültetésre alkalmas szederfát.

A vármegyei törvényhatóság és a községek mellett a magántulajdonosokra is fontos szerep vár a szederfaültetés általánosabb elterjesztésénél. Sok uradalom buzditólag tudna hatni egész községekre, ha befásításra alkalmas területeit szederfákkal ültetné ki, s e mellett az uradalmi cseléd-eknek, vagy a község szegényeinek a lombszedés ingyenes megengedése által jelentékeny kereseti forrást biztosíthatna.

Végül még nagyon kívánatos, hogy a néptanítók is lelkesen közreműködjenek ezen kereseti ág felvirágoztatásához. A vármegyében a múlt évben csak nyolc tanító foglalkozott selyemtenyészéssel, pedig jövedelmi szempontból reájok nézve is nem éppen megvetendő mellékkereset ez, s a mi a fő, ők lehetnek ezen a téren leghivatottabb útmutatói a népnek.

Karoljak fel tehát az illetékes tényezők ezt a közgazdasági érdekét, mindenki a saját hatáskörében, de lelkes törekvéssel.

Omicron.

A vármegyei tisztviselők fizetésrendezése.

Tagadhatatlan, hogy a vármegyék közérdekét igen közelről érinti az a kérdés, vajjon a közigazgatási tisztviselők kielégítő módon vannak-e fizetve, vagy sem?

A tisztviselők egyéni és politikai függetlensége nem sokat nyer ugyan a fizetésnek bármilyen javításával mindaddig, amíg a szolgálati pragmatikát törvényes intézkedések meg nem állapítják, mégis a közigazgatási tisztviselők mai helyzetének jobbítását a hivatalviselés érdekeinek szempontjából is szükségesnek kell tartanunk, mert tudvalevő dolog, hogy minél nagyobb mérvben függetlenítjük a tisztviselőt az anyagi gondoktól, annál teljesebb odaadással szentelheti az magát hivatalos teendőinek. Jelenlegi anyagi helyzetükben azonban a vármegyei tisztviselők nem érezhetik magukat függetleneknek a legnyomasztóbb anyagi gondoktól.

A fizetés-javítás tehát szükséges, és ezt célozza a kormány által benyújtott javaslat, melynek rendelkezései részben kielégítő, részben módosításra szorulnak.

Isten hozott, monda az idegeneknek — vajha képes lenne tudományotok megmenteni leányomat! Ha sikerül, javainak fele a tietek, de ha nem, függni fogtok.

A pápa nyugtalan lett és aggódó tekintetű vetett társára. Ez azonban nyugodtan válaszolt:

— Elfogadjuk — ugymond — feltételeidet; hozass be egy nagy asztalt, vízzel telt kádát és egy élesre fent bárdot és hagj magunkra; megérjük, hogy meggyógyítsd leányodat. — A király jóváhagyólag intett és bevezette őket leánya hálószobájába. A sápadt beteg ágyának fehér csipkéibe temetkezve aludt.

A szolgák esendben behozták a kért asztalt, kád vizet és az éles bárdot és a királylyal együtt visszavonulván, magukra hagyták az orvosokat.

Ezek anélkül, hogy felébresztették volna, kiemelték a beteget ágyából és az asztalra helyezték. Azután az öreg fogta az éles bárdot, darabokra vágta vele a leány testét és egyenként beledobálta a vizes kádba; majd pedig a testrészeket gondosan megtisztogatta s újra összerakta és végül rájuk lehelt. Gyenge borzongás futott erre végig a fiatal királykisasszony sima testén, edes mosoly kíséretében felnyitá szeméit, mintha hosszú álomból ébredt volna fel. Az élet színe visszatért arcára, a lilomfehérség rózsaszínre változott és mosolygott, mint a virág, mely éppen most fakadt ki.

— Jőjj be királyom — kiáltott a pápa, felnyitván az ajtót. — Siess, öleld meg felgyógyult leányodat.

Helyesnek tartjuk a javaslat azon intézkedését, mely szerint az eddigi, ugyszólván vármegyénként változó tisztviselői fizetés egy egységes alapra helyeztetik, még pedig oly módon, hogy a tisztviselők hat fizetési osztályba soroztatnak, melyek az állami tisztviselők VI—XI. fizetési rangosztályának felelnek meg.

A VI. rangosztályba az alispánok osztatnak be, a kik ezen rangosztály 3. fizetési fokozatán 6400 koronával kezdik meg hivatalviselésüket, honnét a 2. fokozatra léphetnek elő 7200 koronával. Lakáspénzük 800—1600 korona. A rangosztály 2. fokozatán e szerint a legkisebb lakáspénz-illetmény mellett is az alispánok 8000 korona fizetést fognak húzni, a mit mindenképen uri ellátásnak kell tartanunk.

Igen előnyösen emelkednek a főjegyző, árvaszéki elnök és a főügyész illetményei. Ezek a VII. fizetési osztály 3. fokozatán kezdik (4800) és előlépnek a 2. fokozatra (5400), lakáspénzük pedig 600—1200 korona. Kielégítőnek tartjuk az I. aljegyző és az árvaszéki ülnökök osztályozását is, a kik a VIII. rangosztályban 3600, előléptetés után pedig 4000 koronát, lakáspénz fejében 500—1000 koronát húznak.

Nem méltányos azonban a főorvos rangsorozása, a ki a javaslat szerint a VIII. osztályba soroztatik, tehát az árvaszéki ülnökökkel és az I. aljegyzővel egyenlő fizetést kap. Igaz, hogy ez a fizetés arányban van a főorvos fáradságával, ha csak a fizikai fáradságot és a főorvosi teendők végzéséhez szükséges fizikai munkaidőt tekintjük, de ha figyelembe vesszük a főorvosi ügykör nagy fontosságát és azt a körülményt, hogy a vármegye fizikusának éppen ezen állásánál fogva az orvosi karban és a társadalomban előkelő helyet kell elfoglalnia, és ha mérlegeljük még azt is, hogy nálunk az előkelőséghez nem csak szellemi képességek kellenek, hanem imponáló anyagi erő is szükséges, akkor nézetünk szerint a megyei fizikust legalább is a főjegyzővel és főügyésszel egy rangsorba kellene állítani.

Ezt különben a főorvosok az ő kvalifikációjok, hosszabb orvosi gyakorlatuk és közszolgálati tevékenységük alapján is joggal követelhetik.

Hasonlóképen nem tartjuk méltányos rendelkezésnek a főszolgabírák, szolgabírák és az aljegyzők osztályozását.

A főszolgabírókat a javaslat a VIII. és VII. osztályokba sorozza. A megválasztott főszolgabírók a VIII. rangosztály 3. fokozatába jutnak 3600 korona fizetéssel, 500—1000 korona lakáspénzzel. Öt évi szolgálat után előlépnek ugyanezen rangosztály 2. fokozatára, a hol 4000 korona fizetést

kapnak, lakáspénzük pedig nem változik. Ujabb öt évi szolgálat után feljutnak a VII. rangosztályba 4800 korona fizetéssel, mely további fokozatos előléptetéssel 5400 koronára emelkedhetik.

Amit a javaslat ezen intézkedésében kifogásolunk, az a főszolgabírók kezdődő fizetése a VIII. rangosztály 3. fokozatán. Ez a fizetés (3600 kor.) magában véve teljesen kielégítő ellátás, de az árvaszéki ülnökökhöz és az I. aljegyzőhöz viszonyítva, nem felel meg a főszolgabírói állásnak. Nyilvánvaló, hogy a főszolgabírók kötelességköre sokkal nagyobb, fontosabb és terhesebb, mint akár az I. aljegyzőé, akár az árvaszéki ülnököké. Ezenfelül, mint a járás első tisztviselőinek reprezentálniuk is kell, részt venniük a társadalmi élet sok olyan mozgalmában, melyekről a megyei központ irodáiban szerényen meghúzódó árvaszéki ülnököknek tudomást sem kell venniük.

Kifogás alá eshetik még az aljegyzők és a szolgabírák osztályozása, a mennyiben ezeknek egy része, a javaslat elnevezése szerint a III. osztályú aljegyzők és a II. osztályú szolgabírák, a X. fizetési osztályba osztatnak be, a hova a javaslat a kezelő személyzet egy részét — kiadó, iktató, nyilvántartó stb. — sorozza. Úgy gondoljuk, hogy a kezelő személyzet és az önálló hatáskörrel bíró tisztviselők között mégis csak megkülönböztetést kellene tenni, úgy a rangsorozás, mint a fizetés tekintetében.

Ezek volna a javaslat főbb intézkedései, melyek megfelelő módosítással hosszú időre kielégíthetnek a vármegyei tisztviselők jogos igényeit.

—y.

A Nagy-Tapolcsányi szeszcesempészsés.

Budapestről a pénzügyminiszteriumba bejáratos előkelő uri embertől s lapunk régi barátjától vettük a következő sorokat, melyeket minden változtatás nélkül közlünk.

Főtisztelendő Szerkesztő úr!

Becses lapjának legutóbbi számában megjelent közleménye, melyet úgy tudom, egy tapolcsányi újságból vett át, nem felel meg ugyan olyan mérvben a valóságnak, mint ahogy az tényleg jelezve volt, de mégis megdöbbentő képét adja azon visszaélésnek, melyet egyes lelkiismeretlen emberek az állam kárára ismételtelen elkövetni merészkednek.

A pénzügyminiszteriumba bejáratos vagyok, több jóbarátom van annak tisztikara között, s mint nyitramegyei ember közelebből érdeklődtem a tapolcsányi szeszcesempészsés iránt, s amit megtudtam, azt a legjobb lelkiismerettel főtiszte-

A fiatal hercegnő meglátván atyját, nyakába borult és sokáig ölelkeztek. A király sirt örömeiben.

— Kivántok földet, rangot, aranyat? — kérde az orvosokat, hálásan szorongatván kezeiket.

— Aranyat akarunk — felelé a pápa, miközben sarga szeméi ragyogtak.

A király a kincstárba vezette őket. Bronz kapu képezte a bejáratot, a falak vasból voltak. A boltzat középeről egy nagy gyémánt függött le, mely ragyogott, világított, mint a csillag az égbolton. Köröskörül drágakövekkel telt hordók állottak, a padozat gyöngyökkel telt üstökkel volt borítva, a sarkokban pedig hosszú arany rudak pihentek. A kincstárnok egyetlen nyomására megnyiták az arabeszkekkel díszített ládák, melyekből csak úgy dült a király képével ellátott arany és ezüst pénz.

— Vegyetek, amennyi tetszik, — mondá a király. A pópának majd kiugrottak a szeméi. Mindkét kézzel, teli marokkal szedett. Megtöltötte zsebeit, tele rakta keblét, tarisznyáját. Ani az öreget illeti, az csak mutató és hüvelykujját használta, mintha csak virágokat szedett volna.

— Nincs már üres helyem — sóhajtott a pápa, izzadságtól nedves homlokát törülgetvén.

— Akkor menjünk — nógatta tarsa.

Elhagyták a palotát, a pápa alig tudta cipelni tarisznyáját. A városból kiérvén, az öreg azt tanácsolta: ássuk el aranyunkat valami fal alá és menjünk tovább, talán még másutt is kereshetünk valamit. A pápa helyeselte a tervet

s mihelyt beesteledett, mély gödröt ástak és abba tették pénzüket, azután folytattak utjukat. Másnap estefelé új tartományba érkeztek, melynek királya szintén bűbánatba volt merülve, mert egyetlen leánya haldoklott. Ez szintén azt hirdette ki, hogy aki meggyógyítja leányát, vagyonaának felet kapja jutalmul, de ha a műtét nem sikerül, akasztófára kerül.

A pápa ezt hallván, magában így okoskodott: — Most, hogy ismerem társam titkát, mert nem mennék magam meggyógyítani a királyleányt? Nem kellene majd a hasznon osztokodnom.

Ott hagyván társát, elosont és maga zörgött a palota kapuján. — Idegen orvos vagyok — ugymond — eljöttem meggyógyítani a hercegnőt.

Bevezettek a kis beteg szobájába és elhoztak mindazt, amit kért: nagy asztalt, egy kád vizet és élesre fent bárdot. Asztalra fektette a beteget, kezébe vette a bárdot, megelesítette, azután darabokra vágta a kis testet, nem könyörülvén meg a mély sóhajokon, melyek a leány kebléből előtörték. A testrészeket bedobálta a kádba, megtisztogatta őket, azután újra kivette a vízből és egymáshoz illesztette, miként az öreg-től tanulta. Elvégezvén mindezeket, rálehelte, de semmi sem mozdult a fiatal beteg testén. Rálehelte még egyszer, de egy idege sem rándult meg. Azután remegő kézzel a szerencsétlen beteg testének részeit újra berakta a kádba, kiöblögette és ismét egymáshoz illesztette. Rálehelte még egyszer, de eredmény nélkül.

lendő Szerkesztő úrral közlöm, azon biztosítással, hogy annak tartalmaért teljes egészében jótálok. Először is nagy tulzás van a közleményben, mely szerint 9000 hektoliter szesz csempésztek at adózatlanul a spirítusz-finomítóból*)

Aki tudja, hogy milyen nehézséget okoz ilyen mennyiségnek átcsempészése, az első látásra tisztában lehetett vele, hogy itt vagy sajtóhibáról, vagy pedig vastag tévedésről lehetett szó. Amit eddig kideríteni lehetett, mindössze 51 hektoliter adónélküli kiszállítás bizonyult be valónak. 9000 hektoliter elszállítása olyan nagy tömeg volna, mely ha valóban bizonyulna be, csak arról lenne tanúságot, hogy az ottani pénzügyi közeg vagy teljesen hasznavehetetlen, vagy pedig roszakaratulag az állam kárára összejártszik a finomítóval, amit pedig sem az egyiket, sem a másikat nincsen oka feltenni itt senkinek.

Eddig tehát csak 51 hektoliter adózatlan szesz elszállítása bizonyult valónak, de ez is, tekintve, hogy az állam hektoliterenkint 100 korona veszteséget szenvedett, és tekintve azt, hogy ez a manipuláció már ismételt fordult elő, s előbb a bűnösök a legszelidebb elbánásban részesültek, most a legkomolyabb elbírálás alá esik.

Megértették ezt nyomban az intézők is, mert mihielyt a nyitrai pénzügyigazgatóság jelentést tett ide, nyomban megjelent itt Felsenburg igazgató és bizonyos Pollák és azzal mentegették magukat, hogy az egész dolog tudtukon kívül történt, és csakis alárendelt közegeknek járatlansága folytán eshetett meg.

A pénzügyminiszteriumban azonban jól tudták, mennyi hitelt érdemel az ilyen hitegetés, és nyomban utasították a nyitrai pénzügyigazgatóságot, hogy három évre visszafelé a legszigorúbb vizsgálatot rendelje el és annak eredményéről ide teljesen kimerítő jelentést tegyen.

Becses levelében kételyét fejezi ki főtitelendő Szerkesztő úr az iránt, hogy az úgy talán ismét elalszik, mint két év előtt. Hát amennyiben én a hangulatot ismerem, ilyen feltevésre most nincsen ok. Nincsen ok már azért sem, mert a multban mintegy félmillió koronára kellett volna a vállalatot büntetni, és attól a pénzügyminiszter elállott, nehogy a vállalatot a megérdemelt büntetéssel sújtván az egész intézményt egyszerre tönkre tegye: akkor, mondom, elnézett neki, mint első esetben, de azt most másodizben nem fogja megtenni.

*) Ezt nem mi állítottuk, hanem a „Nagy-Tapolcsány és Vidéke”, melyből a forrás megnevezésével a közleményt vettük. Szerk.

— Ah, én szerencsétlen — sóhajtott kétségbeesve a pópa, — hiábavaló munkát végeztem.

A király megsokalván a várakozást, bejött a szobába és mikor leányát darabokra vagdalva látta, könnyekre fakadt, fájalmában őrvjögött és megparancsolta, hogy rögtön akasszák fel nyílt téren a pópát.

— Oh, király — könyörgött emez — várj csak egy pillanatig, hozasd el társamat, a ki a városon kívül a hegy tövében tartózkodik, az nagyon ügyes orvos, esküszöm, hogy ő meggyógyítja leányodat?

A király fekerestette az idegent. Mikor az odaérkezett a palotához, a pópa már a vesztőhelyen állott. Észrevevén társát, torkaszakadtából kiabált:

— Öreg, könyörülj rajtam, a gonosz szellem szállott meg; megakartam gyógyítani a királyleányt, de nem sikerült, ha te sem hozod új életre, akkor veszve vagyok.

— Pópa, — kérdé az öreg, ki ette meg a pogácsáimat?

— Én nem, verjen meg az Isten! — esküdözött emez.

A hóhér nyaka köré huzta a kötelet és a pópa még ekkor is ismétlé:

— Nem én — nem én voltam az nem én loptam el

Az öreg a király felé fordult és kérte: Engedd, hogy megjavítsam, amit ügyetlen társam

Nem teszi már azért sem, mert a miniszter az egész országnak felelős, de különösen azért nem, mert rendkívül aláasna vidéki közegeinek erkölcsi érzékét. A vidéki ellenőrző közegek ugyanis nagyon ki vannak téve azon csábításnak, hogy a csempészővel összejártszanak, vagy legalább is, — ha a csempészt rajtakapják, — általa megvesztegettetvén hallgassanak, és a vizsgálatot lanyhán vezessék. Tudják a pénzügyminiszteriumban igen jól, s ha az ellenőrző közeget nem istápolják eléggé, kiteszik annak a veszélynek, hogy máskor hallgat, vagy dolgát rosszul végzi el, és amellet a „csempésző-vállalat” részéről busás kárptólásban részesül.

Azért legyenek nyugodtak, én amennyiben a magyar kir. pénzügyminiszteriumban a hangulatot ismerem, itt meg van a kellő igazságérzet és kötelesség teljesítés az állam érdekei iránt, s hogy a bűnösök kellően lakolni fognak.

Örvendek, hogy régi ismeretségünk folytán valamivel szolgálatára lehettem, maradok a főtitelendő Szerkesztő urnak tisztelő barátja

Budapest, márc. 8. 1904. *Julius.*

Levelezés.

Csornok, 1904. március 5.

T. Szerkesztő úr!

Becses lapjának f. évi 4. számában ismét, — úgy mint más években is már — olvasom azon rekriminálást, hogy a megyei virilisták névjegyzékének összeállításánál azon „visszaélés” történik, hogy az egyes bérlők javára olyan adók számíttatnak fel, melyek a tulajdonost terhelik. Előző években is gyanum volt, hogy tévedésben lenni méltoztatik, a mely most beigazolódt.

A többi között körzetembeli Schlesinger Lajos özödgöhei bérlőt azok közé sorolja, kik ezen visszaélés következtében virilistát jogot usurpálnak a törvényhatóságban.

A közvetlen adófizetők adóhivatalnál fizetik ugyan adójukat, de a községi jegyzők kimutatásai alapján, ahol tehát visszaélés történik, ott a jegyző követi el. (Én azonban nem hiszem.)

Hát méltoztassék elhinni, hogy ilyen suskust senki fia kedvéért tenni nem fogok és Schlesinger Lajos ép oly jogosan gyakorolja (valószínűleg a többi is) virilistát jogát, mint akár melyik másik.

A dolog ugyanis úgy áll, hogy minden hasznot hajtó foglalkozás, tehát a földberlet is, III. oszt. kereseti adóval s ennek megfelelő 35%-os ált. jöv. pótdadóval rovatik meg. Ha méltoztatik utánna számítani, könnyen kiderül, hogy 26000 kor. bér-

elrontott; öt perc alatt életre kél leányod. Ha nem sikerül, akasztass fel mindkettőnket.

A király engedett és elvezette az öreget a hercegnő szobájába. Ez újra összeillesztette a testrészeket, melyeket a pópa ügyetlenül vagdalt össze, azután rálehelte és a fiatal leány örömhangozat hallatván, megijedve, meggyógyultan hagyta el a szobát.

A király nem tudott hová lenni örömeiben és egy nagy láda aranyat adatott az idegeneknek.

— Távozzunk, siessünk innen — ugymond a pópa, mialatt szeméi úgy fénylettek, mint a macskáé.

A városon kívül az öreg szónéklül három részre osztotta az aranyat.

A pópa mosolyogva szemlelte és kíváncsian kérdé:

— És ez a harmadik rész kié lesz! Hiszen csak ketten vagyunk.

— Ez a rész — felelé nyugodtan az öreg — azé, a ki megette a pogácsáimat.

— Én ettem meg! — Ez a rész is az enyém, — kiáltja a pópa, — az enyém

— Ah! hát te vagy a tolvaj! Tudtam Vedd az aranyat és kotródj Térj vissza hazádba, ne légy többé oly fősvény és főképen ne jusson soha eszedbe kulcsaiddal megütni szent Miklóst.

Ezt mondván, az öreg eltűnt

Tissot után franciából *dr. P.*

let s 6000 kor. adó összesen 32,000 kor. után éppen annyi adót kell a nevezett bérlőnek — az ingatlanok földadóján kívül — fizetni, a mennyivel a virilist névjegyzékbe van felvéve.

Miután pedig csodák nem léteznek, ne tessék csodálkozni, hogy a 115 zsidó követeli az ő jogát, mert bizony fizetnek azok mint a — köles. Hiába! Suum cuique!

Kitünő tisztelettel:

Bernáth Győző,
jegyző.

Erre nézve a jegyző ur által kifogásolt közlemény irójától a következő viszonzválaszt kaptuk:

A fenti levélre két irányban van észrevételünk. Az egyik az, hogy a mi közleményünk szerint a tulajdonos helyett fizetett adó a hasznbérőnek számítatik be. Erre a jegyző ur nem felel, de valamennyi zsidó bérlő érdekében nem is felelhet, mert nem tudja. Mi azt hisszük, hogy a fenti visszaélés, vagy ha úgy tesszik tévedés, nem egy esetben lenne megállapítható.

A másik az: hogy nézetünk szerint az általános jövedelmi pótdadó, miként elnevezése is mutatja, nem egyenes adó, hanem csak pótdadó, ez pedig az 1886. évi XXI. tveikk 26-ik §-a ellenére, mely kizárólag csakis egyenes adókról szól, nem számítható be a virilistáknak.

— Meglehet, hogy a jegyző urak és pénzügyi közegek értelmezése más, de ez téves. Az általános jövedelmi pótdadó nem önálló alapadó, hanem mindig csak más adók után vettetik ki s ezeknek pótdóját képezi, ennélfogva annak lényege akkor sem felel meg az egyenes adó valódi természetének, ha azt a pénzügyi közegek és a jegyző urak egyenes adókként kezelnek.

Ujdonságok.

Skrábik András, nyíraegyházmegyei alszerpap, aki ezidő szerint Domanizson tartózkodik, f. hó 8-án a theologia dogmatikából dícsérettel szigorlatozott a budapesti tudományegyetemen. Ez már második fényesen sikerült szigorlata.

Az esztergomi főegyházmegyéből Nemetz Mihály unni segédlelkésznek lón kinevezve.

A nyitrai kath. kör f. évi március hó 20-án délután 4 órakor közgyűlést tart.

Dr. Prohászka Ottokár egyetemi tanár. Végül mégis van valami örvendetes jelenség ebben a kétségbeesésig szomorú korszakban. Dr. Prohászka Ottokár, esztergomi theol. tanár a budapesti egyetemhez lón kinevezve a dogmatika tanárának. — A kinevezés nem egy egyszerű vidéki tanárnak előléptetése a főiskolára; hiszen ő már vidéken is egyetemi tanár volt. Dr. Prohászka elementaris erő, kinek neve és eddigi működése a legszebb reményekre jogosít a szociologikus tevékenység körül. Budapestén egész hadteste áll a nemzetközi szocialisták által elcsábított munkásoknak: kiknek meghódítására az eddigi különben nagyon buzgó törekvések, nem vezettek kellő eredményre. Mi remeljük, hogy nagynevű kollegánk, ha az ország központjában ver tanyát, a szociologia terén elméletileg oly szép sikert ért szerepe gyakorlatilag is fog érvényesülni. Várjuk tőle a budapesti katolikus értelmiség konszolidációját. Ó az, ki tudományával, feddhetetlen életével, és önzetlen, jutalmat nem váró munkásságával a katolikus értelmiségnek is imponálni tud. Mi már a mult év május havában megirtuk lapunk hasábjain, hogy a megüresedett egyetemi tanszékre dr. Prohászka fog kineveztetni, habár tekintve az ő irodalmi működését és szónoki sikereit, semmiféle jóstalentum nem kívántatott ahoz. — És mégis annyi akadály merült fel ellene, annyi visszahatás gördült utjába, amennyi egymagában elégséges volt volna, hogy egy más emberből egyetemi tanárt csináljon. — No de megvan. Ezer örömmel üdvözljük lánglelkű barátunkat, mi nyitraiak különösen, hiszen Nyitrahoz őt ezer kötelék fűzi, mert habár nem is született Nyitrán, (hanem az Adrián, Veglia szigetén), de édes anyja nyitrai leány volt, ő maga pedig itt járt iskolába, s kozmopolita gyermekéveiből legszivesebben emlékszik vissza Nyitrára

Végül last not least, mi buktattuk meg Markhot Gyula volt iskolatársa szíves közreműködésével 1896-ban a vágvecsei kerületben. — Isten áldása kísérje lépteit, s koronázza termékeny siker a vallásos szellem apólsására irányzott működését!

Halálozás. Szamek Pál, büszk. györgyi illetőségű s a nyitrai nagyobb papneveldeben I. éves hittanhallgató f. hó 12-én hosszabb szenvedés után Nyitra tudóvészben elhunyt. A növendék édes anyja a legnagyobb önfeláldozással ápolta fiát, de az orvos tudománya, s az édes anya apólsása sem tudott gátat vetni a romboló betegségnek. Temetése holnap hétfőn délután lesz három órakor a nagyszeminárium épületéből. — Béke poraira!

A kath. kör felolvasásai. A nagybójtai felolvasások sorozatát, ma dr. Franciscy Lajos lelkigazgató és theologiai tanár úr, az ismert kitűnő író és szónok fogja befejezni. — Mult vasárnap Konrád Ferenc gimn. tanár úr értekezett a „túlvilág”-ról. A pogány népek vallási mondáit, nevezetesen a görög és római népek mythológiájában e tárgyra vonatkozó részleteit elevevitette fel és nagytudományos készségre valló alapossgal bizonyította, hogy mindezek csakis az őskinyilatkoztatásnak eltorzított és a bűn s tudatlanság homályába burkolt maradványai. Az örök igazságok, milyenek pl. hogy van igazságos Isten: hogy létezik örök boldogság és örök büntetés, minden nép vallási igazságai között, tisztább-zavarosabb alakban szerepelnek s így annál meggyőzőbben hathat az emberre, hogy a kath. vallás tanítása nem homokos, hanem sziklaszilárd talajon nyugszik. Ezt fejtegette szép érces hangon és meggyőződesteljesen a tudós fiatal tanár úr, kinek szavaiból kiáradó szilárd hit és a vallás igazságaiban való jártasság, bizonyos jóleső érzéssel töltött el mindnyájunkat. Az előadás művészi keretűl a „Stabat Mater” két versszaka szolgált, melyeket az ének és zenekar együttesen adott elő.

A nyitrai kath. legényegylet f. hó 25-én, d. u. 1/4 órakor tartja rendes évi közgyűlését, melyet az egyesület pártolójának s az érdeklődőknek nemes figyelmébe ajánlunk.

Bővítik a leányiskolát. Bende Imre nyitrai püspök úr, mint annak idején jelentették 100,000 koronát adományozott a nyitrai leányiskolára. Ez összegnek már látható nyomai vannak az irtalmas testvérek plebánia-utcai épületén. A szomszédos földszinti házat a kolostor déli oldalán megvettek és 50,000 kor. költséggel felépítik emelet magasságra egy stýlben a kolostorral. Az új épületben három elemi osztály és egy óvodaterem lesz elhelyezve, mely utóbbi eszerint kikerül a régi házból. — Az alapítvány másik fele 50,000 kor. pedig a tanerők fizetésére fog fordíttatni.

Schurmann József esete. Mintegy két hónappal ezelőtt a „Nyitrai. Ellenőr” egy csuf tartalmú közleményt hozott Schurmann József, assakürthi lelkész ellen, azzal is vádolván őt, hogy a gyónás titkát megszegte, s prédikáció közben elmondotta, hogy ő tudja ki gyújtotta fel a falut, mert a tettes azt neki gyónás közben megvallotta. Az eset olyan keptelennek látszott mindjárt első tekintetre, hogy azt komoly ember el nem hitte. A „Ny. Ellenőr” gazdái azonban azzal nem törődnek, kiadták a közleményt s mohó falánksággal neki estek még a fővárosi lapok is Schurmann plebános ur vizsgálatot kért önmaga ellen a nagyszombati vikáriusnál, és az „Ellenőr” nagy diadallal hirdette e napokban, hogy a vizsgálatot megindították. Igenis meg és rövid idő alatt be is fejezték. Az érseki helynökség f. hó márc. 9-én kelt végzéséből kiemeljük a következőket: Ami a panaszló szilli lakosoknak azon vádját illeti, hogy ti. i. Fdőséged az ájtatoskodó népet az ideiglenes fatemplomban beszűntette, melynek látogatása életbiztonság okáért hatóságilag be van tiltva s hogy Fdőséged Rorate sz. miséket nem tartott, erre nézve a sziliek panaszát alaptalannak jelentem ki, mivel nem zárkozhatom el Fdőséged azon ellenvetése elől, hogy rendkívüli körülmények rendkívüli intézkedéseket vonnak maguk után. Felette szigorú elbírálás alá esik a vádlók vádiratának 5. pontja, melyben Fdőségedet a gyónási titok megszegéséről vádolják. A vádlók Smitala József tanuságára hivatkozva, vádjukat biztos tény gyanánt adták

elő s e vád valamely rosszlelkű ember által a hírlapokban is közzététetett. A vizsgálati jegyzőkönyv ezen vádra vonatkozólag ezt tartalmazza: „A tanu Smitala József nem vallja, hogy a plebános valóban megmondotta volna neki, hogy bátyja Smitala János lett volna okozója a szabai tűznek, nem vallja azt, hogy a plebános a gyónás megszegése útján tette azt, hanem az ő előtte ismeretlen módon juthatott a plebános tudomására. Smitala József azt mondja, hogy a tűz 1895. volt Csabban, a plebános pedig az inkriminált kifejezést 1896. évben mondotta.” E vallomás megdőnti a panaszlók nagy rágalmat és gonosz vádját, mely nagy bűnért valóban megfelelő büntetést érdemelnek. Amennyire kárhoztatom s elítélem a panaszlók eme rosszakaratu súlyos vádakozását és rágalmat, épügy örvendek: hogy Fdőségedet a gyónás titkának állítólagos megszegésére nézve a fent jelzetteknel fogva ártatlannak látom. — Ezzel kapcsolatosan kiemeljük, hogy Schurmann plebános ur a nagyszombati vikarius fenti végzése után sajtópert emelt a rágalmat közlő lapok ellen.

Adomány. Melt. Venczell Ferenc c. püspök és káptalani nagyprépost úr a nyitrai kath. legényegyletnek nagylelkűen száz koronát adományozni méltóztatott. Az egylet vezetősége hálás köszönetét ez uton is óhajta ő méltóságának kifejezni, az eddig már annyiszor tapasztalt erkölcsi és anyagi támogatásért. Isten fizesse meg!

A szenici ifjuság egy Szenicen létesítendő állandó műkedvelő-egylet alapja javára a „Magyar Társaskör” helyiségében tegnap, szombaton egy műkedvelői előadást rendezett. Színpadra került „A muma” eredeti vígjáték 3 felvonásban.

Honvédelegénység feleketése. Mult vasárnap a nyitrai, a 14. számú honvédezedhez bevonult póttartalekosok ünnepélyes esküt tettek. Előzőleg a piaristák templomában ünnepélyes isteni tisztelet tartott, mely után a legénység a kaszárnya udvarára vonult, hol Schulthoiss Emil ezredparancsnok előtt magyar, nemet és tót csoportokra oszolva, kinek-kinek saját anyanyelvűn lón felolvasva az eskümintát. Ezt megelőzőleg Farkas főhadnagy magyarul, Lelkes főhadnagy tótul és Will Antal hadnagy nemet nyelven magyarázta az ünnep jelentőségét a legénységnek.

A szeszcsempészésről egy tapolcsányi lapból átvett hírnkre egy csomó nyilatkozatot vettünk. Mindenekelőtt fentartjuk tapolcsányi tudósítónk állítását, ki egyrészt teljesen be van avatva, másrészt meg feltétlenül hitelt érdemel. — Ezzel szemben Szlamka Gusztáv ur, az elvált lapszerkesztő hozzánk intézett levelében kijelenti, hogy a „Nagytapolcsány és Vidékében” megjelent cikknek értelmi szerzője nem ő volt és hogy ezért a reá gyakorolt pressió miatt a „Nagytapolcsány és Vidékében” ő évig viselt társszerkesztői minőségéről lemondani kénytelenített. Szerkesztői lemondásomnak — úgy mond — igazi oka csak az, amit bucsuzásomkor a Nagytapolcsány és Vidékében közöltem.

Zatkovics ügyvéd ur egy hosszabb nyilatkozatban kijelenti a következőket:

A közlemények állításaival foglalkozni nem kívánok, csak az engem érdeklő sorokra óhajtok némi felvilágosítással szolgálni, mindazáltal nem mulaszthatom el a szerkesztőség figyelmét felhívni arra, hogy érvényben levő szeszadó törvényeink szerint 9000 hektolter szesz után az illeték és egyszeres bírság összege nem 18,000 korona, de 1,800,000 korona volna, miből nyilvánvaló, hogy a „Nagytapolcsány és Vidékében” értesítései korántsem feltétlenül hitelesek. Ami a közleménynek reám vonatkozó részét illeti, arra nézve közölni kívánom a tek. Szerkesztőséggel, hogy én, mint az „I. Nagytapolcsányi Szeszfinomító R. T.” jogtanácsosa csak ügyvédi kötelességemnek feleltem volna meg, ha a rendelkezésemre álló törvényes eszközökkel bármely irányban hatni iparkodtam volna ügyfelem érdekének megvédése céljából s ebbeli törekvésemet csak roszhiszeműséggel lehetne „agyontussolási törekvésnek” nevezni, vagy a közleményben uralgó hangon apostrofálni; másrészt azonban kijelentem, hogy a Szeszfinomító által ily nem ügybeni eljárásra megbízást nem kapván, semmi néven nevezendő lépést sem tettem s ily módon minden ezzel ellenkező állítást a valóságilag meg nem felelő, roszhiszemű híresztelésnek kell minősítenem.

Végül tapolcsányi levelezőnk ezekkel szemben a következőket jegyzi meg:

Tény, hogy a cikk (mely a tapolcsányi lapban jelent meg) szerzője nem Szlamka; de az is tény, amiatt kellett választani állása és a szer-

kesztőségi tiszttség között. Ő ugyan most enyhíteni akar a dolgon, hogy önértetét legalább a tapolcsányiak előtt megvédje azzal, hogy elfoglaltsága miatt hagyta oda a szerkesztőséget és nem kény-szer folytatta, mint ahogy most a Ny. Sz. cikkével szemben állítja. Pedig nagy felindulásában, az első benyomások hatása alatt közölte kilépését Zhorellával s azokkal a ténybeli okokkal, melyeket annakidején megírtam. — En személyesen csak tegnap beszéltem vele. S ugyancsak az ő szavaival erősíthetném meg előbbi tudósításom tárgyilagossáit. Egyet azonban kifejezetten kell felemlítenem: Zatkovics Alajosnak felfogását. Mint ügyvéd, azzal a sofizmával érvel önmaga mellett, hogy — „ha engem kirendelnek egy rablógyilkos védelmére, nem fogom-e azt állítani és bizonyítani, hogy védencem talpig tisztességes, becsületes ember. Az már kérdés, vajjon a hallgatóság elhíszí-e állításaimat. Nekem, mint a nevezett társaságok ügyvédjének, kötelességem azokat megvédeni.”

40 éves jubileum. A helybeli m. kir. 7. sz. felmérési felügyelőség tisztikara szép és kedves ünnepélyt rendezett Rösler Károly kir. kat. főmérnök 40-ik szolgálati évfordulója alkalmából. A hivatalos helyiségben Tóth János kir. kat. mérnök lendületes beszédben méltatta az ünnepelt érdemeit, mely után átadta a tisztviselői kar értékes emléktárgyát. Este a Hungaria szálloda éttermében társas vacsora volt, melyen karársain kívül számos vidéki tisztelője is részt vett. Az első felköszöntő után, melyet Kiss Endre kir. kat. mérnök mondott még számosan üdvözlöttek a szeretett főmérnököt.

A legnépszerűbb tíz ember. A „Néppárt” még hetek előtt felszólította olvasóit, hogy tudassák vele, kit szeretnek legjobban. A felszólítás-élenk viszhangra talált a nép körében. Több mint 3000 levél érkezett a Néppárt szerkesztőségébe összesen 5120 aláírással. A szavazatok következőképen oszlottak meg: 1. Rakovszky István képviselő, a „Néppárt” főszerkesztője 4952, 2. Zichy Nándor gróf, főrendiházi tag 4336, 3. Molnár János kanonok, képviselő 3497, 4. Zhoray Miklós képviselő 2925, 5. Kaas Ivor képviselő 2891, 6. Prohászka Ottokár theologiai tanár 2775, 7. Ugron Gábor képviselő 2614, 8. Zichy Aladár gróf, a néppárt elnöke 2483, 9. Majláth Gusztáv erdélyi püspök 2426, 10. Apponyi Albert gróf képviselő 2385 szavazatot kaptak. A magyar nép igazán érdekes férfiaknak itelte oda az első dicsőségét. A kitüntetettek nevére bizonyára kedves tudat lesz az, hogy a keresztény magyar nép megérti az ő becsületes törekvéseiket.

Sorozás Nyitra megyében. Mint hogy a parlamenti béke helyre állott, s az országgyűlés a katonai javaslatot márc. 11-én elfogadta ennél fogva a sorozás az 1903. évben állítás köteles legénységre Nyitra megye jársaiban az általánosan már egyszer hozott sorrend szerint következő napokon fog megtartatni: Privigyé márc. 25-26, Zsámbokréth 28-29, Tapolcsány apr. 6-8, Nyitra v. apr. 18-19, Nyitra járás apr. 12-16, Galgóczi apr. 21-23, Vágselye apr. 21-23, Érsekújvári járás apr. 25-27, Érsekújvár város apr. 29-30, Miaván apr. 12-13, Vágújhelyen apr. 15-18, Póstyén apr. 8-9, Szenicz 6-9, Szakolc város márc. 26, Szakolczi járás márc. 28-30.

Keresztény szocializmus. A m. hó 21-én népes gyülekezet töltötte be a „Néppárt” nagytermét. A nyitrai kath. betegsegélyző egyesület tartotta 23-ik rendes évi közgyűlését. Ezen intézet életének szemlélése a ridég önzés modera napjaiban oly jól eső érzéssel tölti el az embert. Valóban katolikus ez az egyesület, a felebaráti szeretetnek s a legnemesebb jótékonyaságnak igazi tüzhelye! Az elmúlt évben 129 beteg tagját ápolta s betegsegély, temetkezési költség, orvosi tiszteletdíj s gyógyszerért címén 2300 koronát költött. Főnállásának 22 éve alatt 1745 betegnek volt jótékony apólsója s az előbb említett címen 19871 koronát adott ki összesen közvelendő betegeire. Tekintve, hogy az egyesület alapszemléje az önségely s alapjövödelme a 7-20 kor. évi tagdíjakból folyik be s tagjainak száma még a m. évi zárlat alkalmával is csak 268 volt s e mellett mégis 11,310 kor. vagyonnal rendelkezik s lefolyt működése méltán csodálkozást kelthet a

szolgáltatás javítására a Hármaskönyv átvizsgálását tartja szükségesnek. Nevezetes, amit itt pengget, a többi között, hogy az urak és nemesek igazságtalan kiváltságait el kell törölni, hogy a jobbágy is perelhesse urát. Ime a jogegyenlőség előre vetett árnyéka! Azután a püspökségek és a plebániák szükséges rendezéséről szól és kívánja, hogy a klerus a trienti zsinat intézkedéseit tartsa magáé. A protestánsokra nézve hangoztatja, hogy az 1681-ki artikularis törvények helyett kell ragaszkodni. Hja! hiszen éppen emiatt gyűlölték is ezek nagyon, mert ők meg könnyen túltették magokat azokon a törvényeken. Kollonics hangoztatja, hogy a vallási bajok onnan származnak, mivel „ezek a vendégek (a felekezettek) folyton át lépik a törvényes határokat s azon vannak, hogy, ahol lehet, a házi urat (a katolikusokat) is kiszorítsák”.

Majd a politikai közigazgatásról szólva, megteszi javaslatát a telepítésre nézve. Mindenkit, vallására való tekintet nélkül, be kell fogadni. Javaslatainak ezen részében van azonban egy pont, amelyből azt szokás következtetni, hogy az országot, mely külföldben, mint láttuk, akkor is polgárolt volt, germanizálni akarta. Az idegenekről szólva, ezt mondja: „Hasonló feltételek mellett mindig német bevándorlóknak, kivált felséged örökös tartományaitól valóknak, kell elsőseget adni, hogy ezen ország vagy legalább tetemes része germanizáltsék s ezáltal a forradalomhoz és nyugtalanokodáshoz hajlandó magyar vér mérsékeltebb a német által (das Hungarländische zu revolutionen und Unruhen geneigte Gebluet mit dem Teutschen temperiret), természetesen ura-királya iránt rendíthetetlen hűségre és szeretetre bírassék”.

Csak hogy éppen ezen indoklásán látjuk, hogy nem a nyelvi németesítést értette ő javaslatában, hanem egy kis vérkeveredést a nyugattal, ami miután úgy nálunk, mint valamennyi más európai nemzetnél tényleg végbement, úgy ezeknek, mint nekünk is használt s nemcsak a lázongó magyar vért és a tobzódásra való hajlamot, hanem keleti lustaságunkat is mérsékelte. Hogy a magyar nyelv iránt nem volt elfogult, mutatja azon ténye, hogy a katekizmust magyarul adta ki. (Maurer. 407. l.)

Igen életrevalók továbbá a közhitel, valamint az ipar és kereskedelem emelésére vonatkozó javaslatok. Micsoda celszerű vámszabályt állít fel! Kimondja, hogy a magyar maga dolgozza fel összes nyesterterményeit, hogy a haszon is az övé legyen s ne vigyenek ki évenként pl. csak a csizma-bőrért százezreket Törökországba. Legyen egységes súly és mérték az egész országban.

Megrendszabályoztatni kívánja a katonai ügyek botránys vezetését, a katonák fizetését, és az élelmezést. Ezzel, mint akkor egyik legfőbb országos bajjal, hosszasan foglalkozik, leplezetlenül feltárja a sok lopást, népszarolást s hasonlót. Eppen ebből látom én, hogy mivel ily darázs-fészekbe mert nyulni, hogy nemcsak volt bátorsága szembeszállni az ország romlását okozó nagy visszaélésekkel, amiért a katonák bizonyosan megnehezítettek rá; hanem látom egyúttal azt is, hogy igaz van Maurernek, midőn mondja róla: „Kollonitsch hatte ein Herz für Ungarn, in welchem Lande er ja geboren war”. (285. l.) Nem hiszem, hogy ma az irányadó államférfiak közül bárki is merne ilyen bátran beszélni!

A camerálánál, a korona jövedelmeinél felveti a fontos kérdést: a fegyveres erővel és bőséges vérontással visszaszerzett földeket kell-e előbbi uraik kezénél tulajdonul meghagyni? S feleli: felséged saját és az ország érdeke is tanácsolják, miszerint kegyelmességből s királyi bőkezűségéből azokat néhai tulajdonosaik kezéhez juttassa ismét. Ime micsoda alaptalan vád az tehát, melyet Acsády is ismét, hogy „Kollonics a visszahódított területeket nem is akarta Magyarországhoz csatolni, hanem azt tervezte, hogy az örökös tartományokba bebelezi”. (394. l.) Azonban magától értetik — tette hozzá, — hogy aki valamely jószágra igényt tart, az köteles leszen tulajdoni jogát bebizonyítani. Amely jószághoz szabott idő alatt senki sem fogja tulajdoni jogát bebizonyítani, azokat — úgymond — nem kell a kamara által kezelletni, mert ez esetben vajmi keveset jövedelmeznenek, hanem azokat el kell adni.

Majd áttér az adó kényes kérdésére, s kiindul az addigi állapotból, mivel — úgymond — „felségednek az a legkegyelmesebb szándéka, hogy a lehetőségig az ország törvényeihez alkalmazkodjunk”. A szükséghez képest — folyton tartván még a háború — felelemeli az adót porták szerint, de egyúttal oly új elvet is mond ki, mely egymagában volt képes a fizetni nem igen szerető s nem is köteles nemesség közt forradalmat támasztani. „Ezen adót — úgymond — kivétel nélkül vala-

mennyi uradalom s fekvő birtok fogná viselni, egy sem vétetnék ki, bármily rendű vagy állapotú legyen a birtokos, akár főpap, akár világi úr, akár nemes, akár káptalan, akár város, akár katonavagy kamaratiszt; mert a méltányosság úgy kívánja, hogy mindenki viselje a terhet, aki élvezi a hasznát”. Szakasztott így érvelt a közadózás mellett később Kossuth is Pesti Hírlapjában. (Beöthy: A magyar államiség fejlődése 1903. II. 248. l.) Egy-egy portára összesen 36 frtot ajánl, hozzátevén: „Ezt az országgyűlés sem fogná tulságosnak találni, az országgyűlés, melynek megegyezése szükséges az adó kivételéhez, mivelhogy az illető törvény megtartására hittel kötelezte magát a felség”. Ime Kollonicsnak alkotmányos érveke!

S ennek kapcsán még egy más újítást is ajánl, mely által annyi addigi keserűséget lehetne megszüntetni, azt t. i. hogy „az adónak felosztását és behajtását ki kell venni a hadbiztosok és kamarai tiszték kezéből s rábízni az illető megyei és városi törvényhatóságára”.

Ezekben kiemeltém a javaslat főbb pontjait, hogy az annyiszor leszólt s hazafiatlannak kiküldött Kollonicsot teljesen megismerhessük, akiről még később is azt a szálló ígét eresztették világgá a protestánsok, amit ő soha nem mondott s az előzők szerint valóban nem is mondhatott, hogy: Magyarországot előbb leigázom, aztán koldussá s végre katolikusá teszem.

Igy állott a rendezés ügye 1689-ben. Sajnos, a javaslat egészében soha sem lépett életbe, országgyűlés sem hivatott össze. A soldatesca, melyet Kollonics javaslatában oly keményen megtámadott, úgy látszik erősebb volt nála, „der kundige Arzt wurde wenig gehört, — mondja Maurer. (324 l.)

E helyett arra hivatkozva, hogy a háború ideje nem alkalmas országgyűlés tartására, kétszer is, t. i. 1696-ban és 8-ban, az ország előkelőit, továbbá a megyék és városok követeit Bécsbe hívták tanácskozásra, hogy az adó elvállalására bírják őket. Széchenyi Pál kalocsai érsek ennek ellenében hangsúlyozta, hogy adót csak országgyűlésen szabad követni. Négy millióról volt szó; sok huzavona után végre a meghívottak mégis belementek abba, hogy a kért adó ötvenedét az urak, egy tizedét a városok, a többi a jobbágyok fizessék.

Még azonban az ehhez hasonló sok tapintatlanság, továbbá az alkotmányos formáknak be nem tartása, a Kollonics által hangoztatott katonai bajoknak nem orvoslása, a súlyos adóteher, a volt török terület felosztásával járó bajok, valamint az, hogy a karlovczi bekezdés magyar biztosok közbejövetele nélkül történt, általános elkedvetlenedést vont maga után; addig közbejött 1697-ben a hegyaljai parasztlázadás s egy más tényező sorsa is érlelődött a jövő számára — II. Rákóczy Ferencé.

II. Rákóczy Ferenc ugyanis mindezeknek még nem volt részese. Ahogy 1688-ban Munkácsról anyjával és Julia nővérével Bécsbe, onnan pedig Neuhausba, a jezsuitákhoz nevelésbe került, nem is volt az országban. Csak mikor Lipót nagykorúsította s jószágait Kollonics kezeleéséből átvette, Olaszországban végzett hosszabb utazás után, 1694-ben utazott először jószágaira, Hegyaljára. (Thaly Kálmán: II. Rákóczy Ferenc ifjúsága. 1881. 175. l.) Itt nyomban beiktatták Sárosmegyei örökös főispánjává, azonban rövid időre rá ismét visszautazott Bécsbe, onnan pedig Kölnbe s itt az udvar tudta nélkül, sógora, Aspremont gróf tanácsára, még azon évben megkötötte a már előbb tervezett házasságát, Karolina Amália hesseni prot. hercegnővel.

Ezután felváltva, hol jószágain, hol Bécsben tartózkodott, többször megfordult nagynénjénél, Rákóczy Erzsébetnél is Kis-Tapolcsányban. (Bars m.) Fia születik, keresztapja Lipót király. A magyar urakkal azonban nem igen érintkezik s csodálatos, hogy míg ezek német érzelműnek gondolták, az udvar mindenütt figyelmet lépéseire, mivel nem bízik Zrinyi Ilona fiában.

Aközben, t. i. 1697-ben, midőn nejevel ismét Sárospatakon tartózkodott, nevezetes eset történt vele, mely jövő sorsát egy lépéssel előbbre vitte. Mig ugyanis lenn Bácskában Savoyai Jenő a törökkel hadakozott, Hegyalján Thökölynek (ime!) szertebolyongó kurucai egyszerre csak lázadást támasztottak. Nem a nép, hanem csupa bolyongó szegény legény, akikhez aztán Rákóczy jobbágyai is csatlakoztak. (Thaly i. mű 246. l.) Rákóczy semmit sem tudott arról, mi történik körülötte, annyira, hogy midőn a zaj hozzá eljutott, maga is alig tudott menekülni. Nejevel és gyermekeivel hegyen-völgyön rohant Bécsbe, amint azt maga is oly meghatóan elbeszéli. (Önéletrajza 57. l.)

Az udvar előtt mindenestre gyanus volt a dolog, hogy ezek a kurucok miért kimentek éppen Rákóczy jószágait? Annyira ment a gyanu, hogy ennek elhárítása okából cserébe ajánlotta fel magyar birtokait Lipótnak valami osztrák birtokért, de az nem fogadta el.

1698—9-ben nénéjével való birtokpöre miatt újból sokat tartózkodott magyar jószágain. (Thaly 283. l.) S akire eddig csak gyanakodtak, az végre ezen időben csakugyan megváltozott gondolkozásában. Fgyrészt éppen pöre hozta sokszor érintkezésbe gr. Bercsényi Miklós ungi főispánnal, a kivel sokat beszélgetett az ország állapotáról, úgy hogy lassan kurucnak kezdett mutatkozni. Másrészt, talán éppen ennek folytán, XIV. Lajos bécsi követe kezdett nála tapogatózni aziránt, nem vállalkoznék-e fölkelésre? Ebben végre bele is ment s egy Longueval nevű tiszt — bécsi kém — által levelet küldött a francia királynak. (1700. nov. 1.) De második levelét már Longueval lal együtt elfogták, aminek alapján a mit sem sejtő Rákóczyt 1701. ápril 28-án éjjeli két óra körül (Önéletrajza 118. l.) sárosi várából Bécs-újhelyre fogságra vitték.

Innen azonban nov. 7-én neje és egy Lehmann nevű százados segítségével megszökött és Varsóban, az ugyanakkor oda menekült Bercsényivel találkozott. Két évet töltött, bujdosva, Lengyelországban, s a maga sorsát most már teljesen az elkedvetlenedett magyar nép sorsához kötve, külföldi segítség után nézett.

Dr. Duduk János.

CSARNOK

Az elefánthi pálosok.

Közlő: Mittueh József.

Minden rendház élén állott a prior. Hol 12 rendtag volt, az a magyar provincia elválasztásától kezdve — konventnek nevezetett, ahol 12 nél kevesebb volt rezidenciának.

Dacára a rend minden téren kifejlett érdemeinek, II. József zsarnok rendelete romokba döntötte a pálos monostorokban virágzó életet, a kiűzött rendtagok szétmarcangolt szívvel kiköltöztek csöndes, boldog fészükéből, hogy egymás után letűnjenek a föld színéről, hogy hirmondója se maradjon a régi dicsőségnak . . .

A pálos rend e szomorú korába mélyebben bepillantunk, midőn az elefánthi pálos zárda bezűntetését tárgyalni fogjuk.

Ezek előre bocsátása után áttérhetünk az elefánthi zárda keletkezésére. Az ósrégi zárda alapított 1369-ben. Az összes erre vonatkozó adatok egyhangulag megegyeznek az évben, hanem magára az alapítóra vonatkozólag eltérnek egymástól.

Rupp¹ hivatkozással az Acta Paulinorum Elef. (1. cs. 2. sz.) Dezső fiát, Mihályt mondja megalapítójának; Ersch² de Sew Mihályt; mások meg Dezsőt emlegetik, úgy hiszem az Acta Paulinorum Elef. legtöbb hitelt érdemlő adat annál is inkább, mert a Dezső név fölcserélése, illetve hozzátoldása a Mihály névhez könnyen megtörténhetett, amennyiben az amannak fia volt s a régi vezetőket nélkülöző korban az atya neve megkülönböztetés céljából mindig hozzátétetett a fia nevéhez.

Igy lett Dezső fiából, Mihályból, Dezső Mihály, ki 1369-ben Fr. Trisztian rendgenerális idejében megvetette alapját a keresztelő szt. János tiszteletére emelt elefánthi pálos klostornak, mely idők folyamán a pálos rend legnevezetesebb hazái közé fölvergődött.

A pálosok, mint remeték, különösen életre keltésük első éveiben megfelelően a remeteskedő, szemlélődő hivatásnak, oly helyeket választottak lakóhelyüknek, hol messze a világ zajától, csöndes, megszentelt magányban, elszakadva a föld rögtől, egyedül lelkük üdvét munkálhatták.

Elefánthon is, messze a hatalmaskodó nemeselek kuriától, a szeliden emelkedő dombok aljában egy lefelé csörtető ér partján tatároztatták össze puha fészüket, hol elmélkedéseikben, imáikban nem zavarhatta semmi, legfeljebb a

körülfekvő sötét erdők mélyén csicsergő dalosok szava, vagy a völgyek sudarával szeliden enyelgő szellőnek méla suttozása belevegyült ajtatos zsolozsmák halk hangjába.

A keresztelő szt. Janos tiszteletére emelt templomnak csengő szavu harangja bongó szavával összebarangolta az erdők, völgyek mélyét, oda csalta a jólelkű embereket, kik meghatva e szent magány bájaitól, apró viskókat emeltek a klastrom tájára, oda vonultak maguk is a jó barátok mellé s megalakították a kised telepet, mely magától a zárdától szt. János Elefánth nevet nyert.

A zárda alapításánál mindenesetre feltűnő, hogy azon Elefánthi Mihály, a ki rövid idő előtt egy rét miatt halálra kereste a plébánost, egyszerre oly bőkezű alapítója s javadalmazója lett a kolostornak; mert amint egy 1369-ben kiállított határozás okmányból kiderül, Dezső fia Mihály az elefánthi pálos remetéknek földeket, erdőt és malmokat ajándékozott, melyek birtokába a zabori konvent által I. Lajos parancsára kiállított bizonyosság levél szerint lettek beiktatva.³ Utóbb 100 hold földet hasított ki Felső Elefánthi határában a monostor részére.⁴

Már most hogy egyeztethető össze ez a rendkívüli bőkezűség azon kapzsisággal, melynek folytán egy peres rét miatt halálra üldözni kész volt a papját?

E merénylet nyoma az országos levéltárban arra látszik mutatni, hogy az elkövetett büncselekmény följelentés avagy vád tárgya volt. A merénylet intézője és emberei kiközösítés alá estek, mi azon időben súlyos következményekkel és bűnhődéssel járt. Mindenesetre a nádori törvényszék elé került volna az úgy s az akkori törvények szerint fejesztés lehetett volna a büntetése. Ezen nádori törvényszék elé tartoztak majdnem az összes bűnügyek s főleg a hatalmaskodási esetek, melyek meggátolása céljából még az Árpád-házi királyok idejében a nemesség fölötti bíráskodás megkönnyítésére a nádornak kötelességévé tétetett, hogy lehetőleg évről évre az egész országot beutazza és minden megyében annak tisztikarával egyetemben törvényt üljön a megyebeli nemesség fölött.

A bíróság rögtönítelő volt s ebbeli voltát felelmesen jelezte az a láudza, mely a nádor sátra előtt volt a földbe szurva. Mert e nádor-törvényszék — congregatio palatinalis — mindig a szabad ég alatt vert sátrakban tanyázott, Nyitramegyében legtöbbször Nyitra város mellett, néha Tapolcsány és Szolcsány mellett is. Ítélete — ha megtörténhetett — mindjárt ott helyben az egész nemesség színe előtt hajtattott végre s annak megyénkben is nem egy hatalmas ur esett áldozatul, pl. a Koloniak, Egerszegiek, Elefánthyak stb. — Nem e ezen rögtönítelő bíróságtól való félelmében, nem e az istentelen merénylet kiengesztelésére és a biztos bűnhődés elkerülése végett történt a pálosok letelepítése és a kolostor bőkezű javadalmazása Elefánton?

Habár egyenesen nem is mondatik, hanem az „ob remedium animae suae“ és hasonló kifejezések leple alatt nem egyszer rejlik valamely büntény kiengesztelése a kolostori alapításoknál.

¹ Rupp. Magyarország helyrajzi története. 5981.

² Eösch. i. m. XIV. 161. 1.

³ Acta Paulinorum Elef. 1 cs. 2 sz.

⁴ O. L. D. O. 6257.

Telefon.

S. Bocsanat, ön téved. A megyei virilistákra vonatkozó multkori megjegyzésünk tökéletesen helyt álló. Az 1886. évi XXI. törvénycikk 26. §-a szerint a virilistákra nézve a sorrend megállapításánál a törvényhatóság területén fizetett összes egyenes állami adó vétetik számításba. Ennélfogva azok, akik Nyitra városánál bejutnak a városi virilisták közé, ugyanazon adó, jukkal a megyei virilisták között is szerepelhetnek, mert Nyitra városi közigazgatási tekintetben nem „törvényhatóság“ hanem csak „község.“ Minthogy pedig Nyitra városának 1904. évre megállapított virilistái között az 50-ik helyen Czeizel Gábor praelátus ur 930 K 20 fillér, az 51-ik helyen Venczell Ferenc c. püspök ur 906 K 40 fillér adóval szerepelnek és gr. Batthyányi Vilmos kanonok ur 727 K 52 fillér adóval a póttagok közé 8-ik helyen van bevéve, a megyei virilisták között pedig a 300-ik Supala János csak 670 korona 70 fillér adót fizet, nézetünk szerint a fenti három káptalani tag urnak a megyei virilisták között felvételt kellett volna és az illető adóhivatal mindenesetre hibát követ el, ha ilyen előkelő férfiakat a kimutatásból egyszerűen kihagy.

Holics. Az illető urak közül csak S. J. urat ismerjük, adandó alkalommal majd szólunk neki. Üdvözlét!



SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- s homoktalajon.

Ezre eszébe nem minden szőlőfaj alkalmas, bár mind kúszó természetű mert nagyobb része ha megérik is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol igazságnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házuakat az egész szőlőéres idejen a legkitünőbb muskataly és más edes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legregebb díszé, anélkül, hogy legkevésbébb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismereteseire vonatkozó, színes fenyymatru kaalógus bárkinek ingyen és bermentve küldetik meg, aki címét egy levelező-lapon tudatja.

Cím:

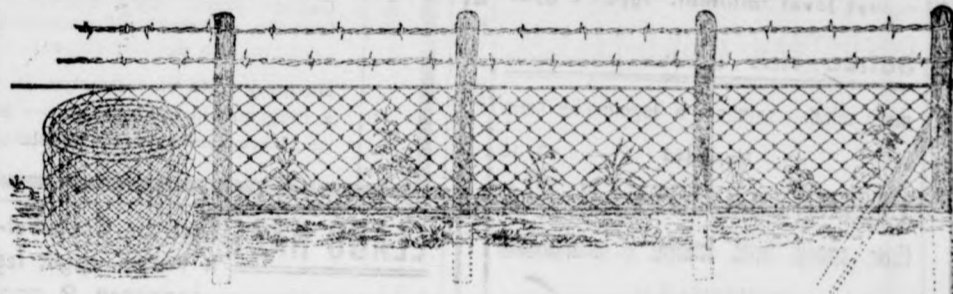
Érmelléki Első Szőlőültványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid

K C POPOFF
a legjobb TEA a világon.

PÁZMÁNDI JÓZSEF

— Legolcsóbb kerítéssodrony-fonó és szövőipar —

NYITRÁN, Tóth Vilmos-utca 32. szám alatt.



Saját készítményű gép-sodrony-fonatok vadaskertek, szőlők, nyaralók, parkok, gazdasági épületek, kerti pavillonok, sirhelyek stb. bekerítésére.

Továbbá: gyp- és virág-diszkerítések; föld, kavics és kőszén-áthányó rosták, rézzel befuttatott acél matraefonatok és lábtörők, réz, vasszövetek és bakkerfonatok gazdasági célokra;

ugyszintén kék és zöld ablak-légyszövetek, arevédők, szőlőbogyózó rosták, szikra fogók, tyukketrecek és mindenféle sodronyfonás,

úgyszinté dobok és dob-bőrök készítése.

Kiváló tisztelettel

Pázmándi József.

1-4

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

ÜGYES KERTÉSZ

állást keres azonnal való belépésre. Működött a fővárosban és több nyitramegyei uri háznál hosszabb éveken át. Kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik és a fővárosi kertész mérnöki hivataltól mint igen ügyes, becsületos és teljesen megbízható szakmunkás ajánlatik.

Tudakozódni lehet

PUTROVECZ GYÖRGY kertész,
ezidő szerint **Tormoson 7. sz.** (posta Nyitra).

LEGJOBB PADLÓ-LAKK
"WEYRAUCH CHR. ÉS TÁRSA"
szagtalan és gyorsan száradó
tükörfényes
PADLÓ-FÉNYMÁZA
Tartósságával minden más gyártmányt jóval felülmul. Ugyan e gyár
BOROSTYÁN PADLÓ-LAKKJA,
mely minden színben, a legolcsóbb áron
kapható 3-10
CSERNYÁK ISTVÁN FIA
fűszer, csemege, festék, ásványvíz és borkereskedőnél
NYITRÁN.
Vidéki megrendelések ingyen csomagolással pontosan és gyorsan teljesítenek.

Milleniumi kiállításon „állami ezüstéremmel” kitüntetve.

ZECHMEISTER KÉSTIA
ALAPÍTOTT 1800 TELEFON 31 154
JÓZSEF FŐHERCEG Ö CS ES KIR FENSÉGE MEZ ÉS VIASZARU GYARA ES MÉHVIASZ UDV SZALLITÓI GYÖRÖTT FEHERITÉSÉ
GÖZERŐRE BERENDEZVE.

Jótállás mellett szállit és a ftdő plébániahivataloknak 1 évi utólagos fizetési feltétellel, kipróbált minőségben,

Valódi méhviasz-gyertya, fehér	védjegy	1 klgr. 5— K.
I-ma méhviasz-gyertya fehér	» »	1 » 4:20 »
I-ma méhviasz-gyertya sárga	» »	1 » 4:20 »
Méhviasz-gyertya, fehér	» »	1 » 3:60 »
Műviasz-gyertya, fehér	» »	1 » 2:80 »
Husvétii gyertya, elsőrendű	» »	1 » 5:20 »
Husvétii gyertya, másodrendű	» »	1 » 5:— »
Méhviasz-tekerics, fehér vagy sárga	» »	1 » 3:60 »
Műviasz-tekerics, fehér vagy sárga	» »	1 » 5:20 »
Méhviasz-fáklya, egybeles, négyszegletű négybeles,	» »	1 » 4:40 »
Műviasz-fáklya,	» »	1 » 3:20 »
Gyújtóviasz-huzal, nem csepegő, 1 drb 20 fill.	» »	1 drb. —40 »
Francia gyújtóviasz-huzal, nem csepegő	» »	1 » 2:40 »
Gyújtó- és oltó-szarv, érczből	» »	1 klgr. 2:40 »
Tömjén, finom, egyiptomi	» »	100 drb. 3:60 »
Füstölő szén, praep. szagtalan, 1 darab 40 fill.	» »	1 doboz 3:— »
Guillon-bél, v. francia, 1, 2, 3-as számú,	» »	1 » 2:— »
» magyar, 1, 2, 3-as számú,	» »	8:24 »
Guillon-lámpa, teljes felszerelés	» »	1:60 »
Igen finom keresztelő pamut, 25 dekás csomag	» »	1 klgr. 1:04 »
Legfinomabb égőolaj előpréssből	» »	1 klgr. 1:04 »

Bármely fajta viaszgyertya 10 klgr. mennyiségtől kezdve bérmentve küldetik a megrendelő lakhelyére. — Stearin oltár- és csillárgyertyák olcsó árban.
Részletes árjegyzék bérmentve.

Milleniumi kiállításon „állami ezüstéremmel” kitüntetve.

ELADÓ HÁZ! Nyitrán, Erzsébet-úton, a város egyik legélénkebb utcáján egy összesen 9 szobából és három konyhából, ugyanannyi éléskamrából álló 24. számú ház szabad kézből ELADÓ. — Bővebbet a tulajdonosnál Nyitra, Erzsébet-ut 24. szám.

Jó családból való fiatal ember gazdaságnál állást keres. Bizonyítványai jók, három nyelvet beszél. — Címe a kiadóhivatalban.



SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kálicot

szavatolt 12.4% tiszta káli — 23—24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálicot

szavatolt 40% tiszta káli — 74—76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálicot

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Ré z g á l i c o t (98—99%)

elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA” mütrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.